жовтня 2023 р.). Київ : НУБіП України, 2023. С. 69-71. URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15935.

5. Курепін В. М., Іваненко В. С. Застосування цифрових технологій у сільському господарстві для досягнення цілей сталого розвитку. Modern Economics. 2024. № 47(2024). С. 62-69. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V47(2024)-09.

УДК: 331.45:355.01

ПІДПРИЄМСТВО В ЗОНІ РИЗИКУ: ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ БЕЗПЕКОЮ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Дідняк А.В., kypins@ukr.net
Миколаївський національний аграрний університет

В умовах воєнного стану підприємства стикаються з комплексом традиційних виробничих та нових воєнних ризиків. Ці небезпеки безпосередньо впливають на безпеку працівників та безперервність діяльності підприємства. Ракетні та дронові атаки, руйнування інфраструктури, мінна небезпека, аварійні відключення та психологічне навантаження потребують перегляду практичних підходів до управління професійною безпекою. Актуальним є формування адаптивної системи управління ризиками, здатної забезпечувати своєчасне виявлення небезпек, готовність персоналу та мінімізацію наслідків надзвичайних ситуацій.

Проблеми управління професійними ризиками та забезпечення безпеки праці досліджуються у працях В.С. Іваненко, В. М. Курепіна, О. О. Лимар, та інших науковців. Вони акцентують увагу на ризик-орієнтованому підході, профілактиці виробничого травматизму та удосконаленні системи охорони праці. Сучасні дослідження дедалі більше зосереджуються на адаптації управління безпекою до кризових умов, цифровому моніторингу ризиків. Водночас потребують подальшого опрацювання практичних механізмів інтеграції воєнних загроз у систему управління професійними ризиками.

В умовах воєнного стану професійні ризики на підприємствах набувають комплексного характеру [1, с. 118], поєднуючи традиційні виробничі небезпеки з ризиками, спричиненими бойовими діями та руйнуванням критичної інфраструктури. Трансформація небезпек потребує постійного перегляду оцінки ризиків, адаптації заходів безпеки та підготовки персоналу до швидкого реагування на зміну характеру небезпек.

Виявлення та оцінювання небезпек під час воєнного стану на підприємстві має здійснюватися системно, з урахуванням характеру технологічних процесів, умов праці та ймовірності виникнення кризових ситуацій. Доцільним є використання картування небезпек, матриць ризику [2, с. 65], аналізу попередніх інцидентів та змін умов праці. Результати оцінювання мають використовуватися для визначення пріоритетних заходів захисту працівників, удосконалення планів реагування та забезпечення безперервності діяльності підприємства.

Запобігання виробничому травматизму та аварійним ситуаціям в умовах воєнного стану передбачає поєднання низки заходів. Важливими механізмами є регулярна оцінка професійних ризиків, контроль технічного стану обладнання, проведення інструктажів і тренувань та чітке визначення алгоритмів дій персоналу у разі небезпеки [3, с. 448]. Особливого значення набувають системи оповіщення, доступність укриттів, резервне забезпечення критичних процесів і відпрацювання дій під час воєнних небезпек та інших надзвичайних ситуацій.

На підприємствах цифрове управління професійними ризиками може реалізовуватися через електронні журнали інструктажів і перевірки знань, мобільні додатки для повідомлення про небезпечні ситуації, цифрові чек-листи перевірки робочих місць та обладнання, бази даних професійних ризиків. Доцільним є використання датчиків параметрів виробничого середовища, також GPS-моніторингу транспорту й техніки [4, с. 109].

В умовах воєнного стану важливу роль можуть відігравати корпоративні системи оповіщення, мобільні канали оперативного інформування працівників, електронні карти небезпек та цифрові алгоритми дій у разі надзвичайних ситуацій. Використання таких інструментів дає змогу підприємству своєчасно фіксувати небезпеки, контролювати виконання заходів безпеки, аналізувати динаміку ризиків і приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Запобігання виробничому травматизму та аварійним ситуаціям в умовах воєнного стану потребує поєднання практичних заходів [5, с. 557]. Важливими механізмами є регулярна оцінка професійних ризиків, проведення інструктажів і тренувань, чітке визначення алгоритмів дій персоналу. Систематичне поєднання цих заходів дає змогу зменшити ймовірність травмування, обмежити наслідки аварій і підвищити загальну стійкість підприємства.

Отже, системне оцінювання професійних і воєнних ризиків є ключовими умовами підвищення стійкості підприємств до кризових викликів воєнного часу.

Використані джерела

1. Іваненко В. С. Система управління надзвичайними ситуаціями в умовах воєнних викликів: муніципальний аспект. Інтеграція науки та практики управління в умовах соціокультурних трансформацій: зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практич. конф. (28 квітня 2026 року, м. Лубни). Лубни : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2026. С. 116-121. https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/26716.
2. Курепін В. М., Іваненко В. С. Застосування цифрових технологій у сільському господарстві для досягнення цілей сталого розвитку. Modern Economics. 2024. № 47(2024). С. 62-69. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V47(2024)-09.
3. Іваненко В. С. Вплив блекаутів на ментальне здоров'я та механізми адаптації. Проблеми надзвичайних ситуацій : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 21 травня 2026 року). Черкаси : НУЦЗ України, 2026. С. 447-448. URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/25631.
4. Курепін В. М., Лимар О. О. Управління людською складовою бізнесу як чинник промислового менеджменту в умовах цифрової трансформації. Modern Economics. 2026. № 57(2026). С. 107-115. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V57(2026)-14.
5. Іваненко В. С. Роль лідерства в забезпеченні безпеки підприємства: аналітичний аспект. Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку. Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку : збірник матеріалів XI міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 27 березня 2026 р.). Київ : КНЕУ, 2026. С. 554-559. https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/26639.

УДК 656.13.08:331.45

УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМИ РИЗИКАМИ ВОДІЇВ АВТОВОЗІВ ПІД ЧАС ОПТИМІЗАЦІЇ МАРШРУТІВ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ЛЕГКОВИХ АВТОМОБІЛІВ

Бафян Є. В., магістрант, Савченко Л. А., к.т.н., доцент
lilya_savchenko@nubip.edu.ua
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Підприємства, що спеціалізуються на перевезенні легкових автомобілів, працюють в умовах невеликих партій замовлень і жорстких строків доставки, тому резерви підвищення ефективності